

Radiografia de les xarxes d'empreses catalanes, valencianes i mallorquines

Rics i famosos

Els valencians Roig Alfonso, propietaris de la cadena d'hipermercats Mercadona, volen implantar supermercats per tot l'estat espanyol. La família Raventós acaba de posar un peu a Califòrnia. Ells, com molts altres, són els nostres empresaris, rics i famosos.

Juan Roig passeja el nom de Pamesa pel món del bàsquet.

ARXIU

Amb el seu títol de dibuixant en composició decorativa, obtingut a Sant Carles, l'escola d'Arts i Oficis de València, en la dècada dels anys quaranta, Juan Lladro Dolz i els seus dos germans, José i Vicente, van posar la primera pedra de la que seria més tard una de les principals empreses d'articles de ceràmica.

Lladro disposa avui d'una luxosa xarxa de botigues pertot arreu, una de les quals es troba en la cosmopolita ciutat de Nova York, un edifici de vuit pisos amb expo-

sició permanent i una nòmina de socis col·leccionistes de 25.000 persones. La família Lladro, des de la localitat valenciana de Tavernes Blanques, controla més de 20.000 punts de venda en 107 països que comercialitzen més de 300.000 peces cada any. Més del 40% de la producció total es dirigeix al mercat nord-americà. Aquests rics i famosos empresaris valencians han formalitzat la creació de *joint ventures* (associacions d'empreses) amb societats japoneses i han obert alhora un bretxa en el mercat oriental amb la compra, a Hong Kong,

de cinc plantes de magatzems. Els beneficis del comerç de la ceràmica han propiciat a la família Lladro nous negocis, com el de l'explotació de finques rústiques, Rincón de Gausa, SA, i Sodigei, on ja ha entrat la segona generació, Rosa, María del Carmen i Juan Vicente Lladro, fills dels empresaris pioners.

En la mateixa localitat de Tavernes Blanques, una altra família, Juan i Alfonso, han començat a crear un conglomerat de superfícies de distribució comercial d'alimentació que fa la boca aigua a més d'un home de negocis. La cadena Merca-

Valencians: taronges, ceràmica i ciment

José Lladro. RAFA GIL.

Juan, José i Vicente Lladro

—Comercial Ordal, S.A. València. 12 desembre del 1980. Capital. escripturat: 299.000.000. Majoristes d'articles de ceràmica, porcellana, llànties. President, Vicente Lladro.

Apoderats, Juan i José Lladro Dolz.

—Sodigei. Sociedad de desarrollo industrial y Gestión de Inversiones. València. 19 d'abril del 1974. C. escripturat: 60.000.000. Compra-venda de finques rústiques i urbanes. President, Juan Lladro Dolz. Secretari, Vicente Lladro Dolz.

—Rincón de Gausa. València. 12 de desembre del 1980. Capital escripturat: 48.000.000. Explotació agrícola i pecuària de finques rústiques i industrialització i comercialització de productes agrícoles. Administrador únic, José Lladro Dolz. Apoderats, Juan i Vicente Lladro Dolz.

José María, Vicente i Antonio Pascual

—Pascual Hermanos, S.A. Pego. 6 de maig del 1959. C. escripturat: 2.788.740.000. Prestació de serveis i assessorament en matèria administrativa per a les empreses del grup. President, José M. Pascual. Vice-president, Vicente Pascual i secretari Antonio Pascual.

—Productos y Cultivos del Sur. València. 7 d'abril del 1970. C. escripturat: 338.310.000. Cultiu i manipulació de fruits i hortalisses per a l'exportació. President, José M. Pascual. Vice-president, Vicente Pascual, i secretari, Antonio Pascual.

—Granitos Espanoles, (Graesa). Zafra

(Badajoz). 19 de juliol del 1978. C. escripturat: 500.000.000. Explotació de pedreres per a l'extracció de granits. President, José M. Pascual. Vice-president, Antonio Pascual, i conseller, Vicente Pascual.

—Alfaland, SA. Madrid. 20 de febrer del 1983. C. escripturat: 100.000.000. Venda de màquines per a manipulació de productes agrícoles. President, José M. Pascual.

—Iberflit. Madrid. 28 de febrer de 1983. C. escripturat: 100.000.000. Comercialització i serveis postvenda de maquinària de manteniment agrícola. José M. Pascual, president.

José Serratosa. ARXIU

José, Emilio i Alfredo Serratosa Ridaura

—Compañía Valenciana de Cementos Portland. València. C. escripturat: 5.155.373.000. Fabricació i venda de ciment i explotacions agrícoles. Consellers-delegats, José i Emilio Serratosa Ridaura. Secretari, Alfredo Serratosa Ridaura.

Portland de Mallorca. Lloseta. 1 d'octubre del 1957. Capital escripturat: 1.217.755.000. Fabricació i comercialització de ciments. José i Emilio Serratosa, consellers.

—Portland Iberia. Madrid. 8 de febrer del 1911. Capital escripturat: 3.000.000.000. Fabricació, comercialització i venda de ciments. José Serratosa, conseller.

—Cementos Portland Morata de Jalón. Saragossa. 4 de gener del 1930. C. escripturat 1.658.229.000. Fabricació i venda de ciment. Emilio Serratosa, conseller.

—Cementos del Atlántico. Madrid. 5 de desembre del 1967. Capital escripturat: 3.000.000.000. Distribució i comercialització de ciments. José Serratosa, president.

—Cementos de las Islas. Palma de Gran Canària. 24 de novembre del 1967. Capital escripturat: 770.000.000. Distribució i comercialització de ciments.

—Prebetong Madrid. Madrid. 28 de juliol del 1965. Capital escripturat:

490.860.000. Fabricació, comercialització i distribució de formigó preparat. Emilio Serratosa, vice-president.

—Gres de Valls. Castelló. 3 d'octubre del 1973. C. escripturat: 970.000.000. Fabricació de gres. Emilio Serratosa, president.

—Materiales Hidráulicos Griffi. Vilanova i la Geltrú. 9 d'abril del 1923. C. escripturat: 181.584.000. Fabricació i venda de super-ciment Portland blanc i d'impermeabilitzants adherents. José Serratosa, president. Emilio Serratosa, conseller.

—Congelados y Refrigeración de Alimentos (Conresa). València. C. escripturat 290.000.000. Explotació de cambres frigorífiques. José Serratosa, president. Emilio Serratosa, conseller.

Juan Roig. ARXIU

Juan i Fernando Roig Alfonso

—Mercadona. Tavernes Blanques (l'Horta). 18 de gener del 1977. Capital escripturat: 556.000.000. Explotació d'una cadena de supermercats. President, Fernando Roig. Conseller delegat, Juan Roig. Consellers, Trinidad i Amparo Roig.

—Forns Valencians (Forvasa).

—Pavimentos del Mediterraneo (Pamesa).

José Simó Aymat

—Paduana. Ontinyent. 23 de gener del 1942. Capital escripturat: 500.000.000. Producció de mantes, vànoves i teixits de decoració. President.

—Sociedad de Aguas Potables y Mejoras de Valencia. València. 6 de desembre del 1890. Capital escripturat: 756.945.000. Captació, elevació i distribució d'aigua potable. President.

—Indústries Hoteleras Sendra. València. 19 de gener del 1955. Capital escripturat 175.692.000. Explotació de negocis d'hostaleria. President.

—Banco de Valencia. València. 20 de març del 1900. Capital escripturat: 7.531.314.000. Activitats bancàries. Vocal. Vice-president, Antonio Escámez López (Banco Central-Hispano).

Catalans: cava, edició i química

Javier de Godó. ARXIU

Javier de Godó Muntanola

—Banco Vitalicio de España, Compañía Anónima de Seguros y Reaseguros. Barcelona. 2 de juny del 1980. Capital escriturat: 2.178.000.000. Tot tipus d'operacions d'assegurances i reassegurances. Conseller.

—Talleres de Imprenta (TISA). Barcelona. 1 de gener del 1961. Capital escriturat 620.000.000. Impressió de periòdics i revistes. Edita el diari *La Vanguardia*. Vice-president

—Antena 3. Ràdio i televisió. 1 de febrer del 1982. Capital escriturat 700.000.000. Emissores de ràdio i de televisió. President.

—*El Mundo deportivo*. Barcelona. 29 de maig del 1967. Capital esc.: 15.000.000. Edició del diari del mateix nom. President.

José Espona Bañeras

—Productos Alimenticios Gallo. Barcelona. 23 de juny del 1961. Capital escriturat: 250.000.000. Elaboració de sèmola de dacsa dura i fabricació de pastes alimentàries. President.

—Comercial Gallo. Barcelona. 2 de febrer de 1976. Capital escriturat 200.000.000. Venda a l'engròs de pastes alimentàries. Conseller delegat.

—Banco de la Pequeña y Mediana Empresa. Barcelona. 22 de maig del 1978. Capital escriturat: 1.600.000.000. Sector bancari. Vocal.

—Edamleasing. Barcelona. Capital escriturat: 100.000.000. Finançament de béns de consum. Conseller.

—El Águila, Industrias Alimenticias. Barcelona. C. escriturat: 110.000.000 fabricació de sèmola i pastes per a l'alimentació. Conseller delegat.

Ramón Raventos. ARXIU

Ramón Raventos Espona

—Codorniu. Sant Sadurn d'Anoia. 8 de novembre del 1926. Capital escriturat: 2.004.450.000.

Elaboració i comercialització de cava i vins de taula. Administrador únic, Manuel Raventos Artes. Gerent, Ramón Raventos Espona. Director tècnic, Jordi Raventos Artes. Director comercial, Jordi Raventos Espona.

—Vinícola Rondel. Cervello. 23 de novembre del 1947. Capital escriturat: 105.000.000. Elaboració de vins escumosos de cava. President, Manuel Raventos Pagés. Consellers: Ana Teresa Raventos Chalbau, Pau Raventos Artes, Manuel Raventos Espona, Rosana Pages Raventós, Rosario Pages Raventós i Ramón Raventós Espona.

—Banco de la Pequeña y Mediana Empresa. Barcelona. 22 de maig del 1978. Capital escriturat: 1.600.000.000. Sector bancari. Vocal.

—Agrupación de Productores Agrícolas de la Comarca del Segrià (Apracosa). Almenar. 12 de gener del 1965. Capital escriturat: 140.000.000. Comercialització i emmagatzemament de fruites. President i conseller delegat, Manuel Raventós Espona. Secretari, Ramón Raventós Espona.

—Sociedad Anónima distribuïdora EMA (Sadema). San Fernando de Henares. 25 de setembre del 1974. Capital escriturat: 95.000.000. Emmagatzemament i distribució física de mercaderies en general, excepte les perilloses. Ramón Raventós Espona, conseller delegat. Xavier Ventura Ferrero, conseller delegat.

Ignasi Ferrero Jordi.

—Nutrexpa (Cola-Cao). Barcelona. 4 de febrer del 1957. Capital escriturat: 75.000.000. Fabricació i venda de productes d'alimentació i dietètics. Administrador solidari.

—La Piara. Manlleu. 18 de novembre del 1923. Capital esc.: 277.212.000. Fabricació d'embotits i conserves. Vocal. Javier Ferrero Jordi n'és el conseller delegat.

—Aditivos. Parets del Vallès. 20 d'abril del 1970. Capital escriturat: 10.000.000. Fabricació de fosfats i additius. Secretari.

—Ordesa. Barcelona. 10 de maig del 1943. Capital escriturat: 25.000.000. Elaboració de productes d'alimentació i dietètics. Javier Ferrero Jordi, administrador solidari.

—Comercial Española de Productos Alimenticios (Celpa). Barcelona. Capital esc.: 100.000.000. Fabricació, elaboració, comercialització i distribució de productes lactis i els seus derivats. Administrador solidari amb el seu germà, Xavier Ferrero.

dona ha obert 141 supermercats des del seu inici, dels quals 26 han estat inaugurats al llarg del 1990. Les previsions a curt termini dels Roig apunten a l'obertura d'uns 40 nous centres fins l'any 1996, amb una inversió de 40.000 milions de pessetes. Pavimentos del Mediterraneo, SA (Pamesa), fàbrica de taulells, és una altra societat dels dos germans Roig, nom que es passeja per l'estat espanyol escrit en les samarres deportives d'un equip de bàsquet de la primera divisió.

Els "Pascual Hermanos" són els *self made man* que han fet des de Pego (la Marina) una de les principals empreses frutícoles d'exportació, tan cobejada pel capital estranger que a hores d'ara una part important de la gestió del grup ha

passat a mans d'una multinacional nord-americana. Chiquita Brands, societat ianqui, controla des de fa uns mesos el 23,8% del capital, mentre que el 40% continua sent propietat dels tres germans promotors.

Un altre prohome valencià, José Simó Aynat (Ontinyent, 20 de gener del 1913), ocupa la direcció d'empreses valencianes de sectors clau. Des de la gerència de Mantas Paduana, en acabar-se la guerra civil espanyola, aquest expert mercantil ha aconseguit donar un pas gegant fins trobar un lloc al consell del Banco de València (18% de les accions controlades pel Central-Hispano). També és president de la Sociedad de Aguas Potables i controla una empresa d'explotació hote-

lera (Hotel Astoria de València), Sendra, SA.

La família Serratosà Ridaura, José, Emilio i Alfredo, ha construït el seu *imperi* empresarial sobre el ciment i el formigó armat i en aquest moment són poques les cimenteres de l'estat espanyol on no figura el seu nom. Durant els primers nou mesos d'enguany, la Compañía Valenciana de Cementos Portland, nau capitana dels Serratosà, ha obtingut 5.267 milions de pessetes de benefici. Tot això, malgrat la reducció del 50% de la capacitat de producció de les empreses valencianes del sector a causa de l'augment de les importacions de ciment, un 107,7%, segons dades publicades recentment.

La tercera generació de la família

Carlos Ferrer Salat. D.UMBERT

Carlos Ferrer Salat

— **Fuerzas eléctricas de Cataluña (Fecsa).** Barcelona. 13 de desembre del 1951. Capital escriturat: 182.000 milions. Producció, transport i distribució d'energia elèctrica. Vicepresident.

— **Medir Ferrer y Compañía.** Barcelona. 1 de novembre de 1969. Capital escriturat: 21.300.000. Importació i distribució de productes químics. President.

— **Laboratorios Novag.** Barcelona. 17 de maig del 1974. Capital escriturat: 34.000.000. Elaboració i venda de productes farmacèutics propis. President.

— **Ferrer Alimentación.** Barcelona. 12 de maig del 1954. Capital escriturat: 40.000.000. Importació i exportació de matèries químiques per al tractament de productes d'alimentació. President.

— **Ferrer Internacional.** Barcelona. 17 d'abril del 1940. Capital escriturat: 250.000.000. Investigació, fabricació i venda per al mercat espanyol i internacional de productes químics i especialitats farmacèutiques. President.

— **Banco de Europa.** Barcelona. 15 de març del 1973. Capital escriturat: 1.800.000.000. Activitats bancàries.

Alberto Folch Rusiñol

— **Bodegas Riojanas.** Cenicero (La Rioja). C. escriturat: 408.000.000. Colliters, criadors i exportadors de vins. Conseller.

— **Industrias Titán.** Barcelona. 20 de novembre del 1917. Capital escriturat: 1.369.134.000. Fabricació d'esmalts, pintures, vernissos i colors per a pintors professionals. Gerent.

— **Corver.** Barcelona. 13 de maig del 1965. Capital escriturat: 80.143.000. Importació i venda de cotxes, motos, embarcacions i accessoris. President.

— **Societat Espanola de Carburos Metálicos.** Barcelona. 19 de novembre del 1897. Cap. esc.: 10.252.304.000. Fabricació de gasos industrials i d'aliatges. Conseller.

— **Banco Santander.** Santander. 14 de gener del 1876. Capital escriturat: 52.030.000.000. Operacions de banca i crèdit. Vocal.

Antonio Serra.

ARXIU

Antonio i Jesús Serra Santamans

— **Asepeyo, Mutua Patronal de Accidentes de Trabajo,** núm. 151. Barcelona. Assegurances d'accidents de treball i malalties professionals.

— **Asepeyo-Equidad Mutua de Seguros Generales a prima única.** Sant Cugat del Vallès. 30 d'abril del 1947. Companyia d'assegurances generals a prima única. Antonio Serra Santamans, president.

— **La Catalana, Compañía de Seguros y Reaseguros.** 18 de juliol del 1944. Capital escriturat: 900.000.000. Agència d'assegurances. Jesús Serra Santamans,

Conseller-delegat i vocal. Carlos de Godó Valls, vocal.

— **Banca Catalana.** Barcelona. 15 de març del 1948. Capital escriturat: 30.687.568.000. Tot tipus d'operacions bancàries. Bancs filials: Banco de Barcelona, Banco Industrial de Catalunya, Banco Industrial del Mediterráneo. Jesús Serra Santamans, vocal.

— **Occidente, Compañía de Seguros i Reaseguros.** Sant Cugat del Vallès. Capital escriturat: 600.000.000. Companyia d'assegurances.

— **Compañía Espanola de Seguros i Reaseguros. Crédito i Caución.** Madrid. 6 de juny del 1929. Capital escriturat: 600.000.000. Assegurances de crèdit i de caució. Jesús Serra Santamans, president.

José Manuel Lara Bosch.

JORDI MOREIRA

José Manuel Lara Bosch

— **Editorial Ariel.** Barcelona. 31 de desembre del 1972. Capital escriturat: 40.010.400. Edició, publicació i venda de tot tipus de llibres, especialment universitaris. Conseller delegat, Fernando Lara Bosch. Conseller, José Manuel Lara Bosch.

— **Editorial Planeta de Agostini.** Barcelona. 23 de març del 1977. Capital esc.: 142.680.000. Edició i comercialització de llibres, fascicles, revistes, etc. President.

March, a Mallorca, els germans Juan i Carlos, ha sabut mantenir ben alt el patrimoni heretat i avui té poder de decisió en el sector bancari i financer, en el de l'alimentació i en el de primeres matèries de la construcció. Corporación Financiera Alba, societat del grup March, té uns actius de 1.500 milions. En la societat Pryca de distribució participa en un 20%, amb un valor aproximat de 2.000 milions de pessetes. En Simago, la participació dels dos germans apuja al 90%, el que significa un valor efectiu en borsa d'uns 8.200 milions. La família mallorquina, d'altra banda, participa en una *joint venture* amb capital belga, Bricobi amb un 39,5% del capital, calculat en uns 2.000 milions de pessetes. La societat compta

amb dos seus a Madrid i Barcelona. El grup també manté relacions financeres amb la societat francesa Carrefour a través de la societat Erteco, creada el 1987 a Madrid amb l'anagrama "Ahorro diario" i en la qual els March participen amb 2.000 milions de capital.

En la classificació d'empresaris mallorquins ocupa un lloc destacat Gabriel Barceló Oliver, magnat del sector turístic des del seu despatx de la central del grup (Turavia Club i xarxes d'hotels). Aquest home va ser un *il·luminat* que va crear la Confederació d'Associacions Empresariales de Balears i el primer promotor a l'estat espanyol d'una societat de garanties recíproques. Sense renunciar als florents negocis turístics, Barceló ha posat

la mà en sectors d'alimentació, d'electrònica (Sociedad Anónima de Electrónica y Técnicas Avanzadas, Sadelta) i de la construcció (Construcciones Otazor). En total són 60 oficines Barceló que obren cada dia les portes a l'estat espanyol i unes altres 15 a Europa i a Amèrica. Cal afegir-hi un *tour operator*, Turavia, que va ser comprat l'any 1981. L'empresari mallorquí és propietari de 16 hotels espanyols. A més és el primer accionista del diari *El día* de Mallorca.

El grup Sol controla des de Mallorca l'altra gran part del pastís turístic de les Illes, sota la direcció i gestió de Gabriel Escarrer Julià. La cadena hotelera és propietària de les marques Meliá Hoteles i Sol Hoteles, amb 153 hotels oberts i una

Mallorquins: Turisme, finances i alimentació

Carlos March. ARXIU

Juan i Carlos March Delgado

—Banco Natwest March. Madrid. 14 de setembre del 1985. Capital escriturat: 7.500.000.000. Operacions bancàries. Carlos March Delgado, president. Carlos March

Delgado, conseller.

—Banco de Progreso. Madrid. 17 de maig del 1917. Capital escriturat: 2.202.775.000. Activitats bancàries. Juan March Delgado, president.

—Corporación Financiera Alba. Madrid. 9 de novembre del 1953. Capital escriturat: 5.000.000.000. Fabricació de ciment artificial Portland. Juan March, conseller.

—Hornos Ibéricos Alba. Madrid. 13 de febrer del 1965. Capital escriturat 12.860.000.000. Explotació d'indústries del ciment i exportació de ciment. Juan March Delgado, conseller.

—Hipermercados Pryca (Pryca). Madrid. 14 d'abril del 1976. Capital escriturat 4.882.000.000. Promoció i constitució de societats dedicades a l'explotació d'hipermercats. Carlos March Delgado, conseller.

oferta de 82.000 llits. Al calaix del despatx d'aquest home de negocis hi ha projectes d'obertura de nous centres hotelers a l'estat espanyol, a Cuba, als Estats Units de Nord-amèrica, a Bangkok, a Cancún (Mèxic), al Brasil i a l'Argentina. L'any que ve, Escarrer obrirà les portes d'un luxós hotel a París i un altre de 600 habitacions a Disneylandia, després de l'inaugurat a Moscou.

Si les empreses de Barceló van ingressar al final de l'exercici 1990 un total de 34.500 milions, amb una plantilla de 3.500 empleats, l'altre mallorquí, Gabriel Escarrer, arribava durant el mateix exercici a la xifra de 91.000 milions d'ingressos, amb una plantilla de 17.000 persones.

Miquel Nigorra Oliver ha dedicat, a les Illes, la seua iniciativa comercial al sector immobiliari (Urbis, SA), però alhora

—San Miguel, Fábrica de Cerveza y Malta. Madrid. 14 de febrer del 1946. Capital escriturat: 3.150.000.000. fabricació de cervesa i derivats de malt. Juan March Delgado, conseller.

Gabriel Barceló. ARXIU

Gabriel Barceló Oliver

—Turavia Club Madrid. 22 d'agost del 1970. Capital esc.: 215.000.000. Agència de viatges. President.

—Hoteles Hispanos. Madrid. 10 d'octubre del 1962. Capital escriturat: 104.000.000. Explotació d'hotels

(Al Andalus). President.

—Construcciones Otazor. Palma de Mallorca. 5 d'octubre del 1963. Capital escriturat 25.800.000. Explotació d'hotels (Azor). President.

—Sociedad Anónima de Electrónica y Técnicas Avanzadas (Sadelta). Barcelona. 24 de juny del 1974. Capital escriturat: 40.000.000. Fabricació d'aparells de telecomunicació. President.

Miquel Nigorra Oliver

—Inmobiliària Urbis. Madrid. 6 d'abril del 1946. Capital escriturat: 8.638.000.000. Adquisició i promoció de finques urbanes per a la seua explotació

en règim de venda i lloguer. Conseller. —Banco Popular Espanol. Madrid. 14 de juliol del 1926. Capital escriturat 14.450.000.000. Banca. Conseller.

en règim de venda i lloguer. Conseller. —Banco de Crédito Balear. Palma de Mallorca. 9 de febrer del 1872. Capital escriturat: 1.727.000.000. Activitats bancàries. President, Miguel Nigorra Oliver. Consellera, Margarita Nigorra Oliver.

Gabriel Escarrer Julià. ARXIU

Gabriel Escarrer Julià

—Hoteles Mallorquines Asociados. Palma de mallorca. 21 d'agost del 1964. Capital escriturat 1.300.000.000. Cadena Hotelera. Administrador únic.

—Hotel Las Salinas. Arrecife (Las Palmas). Capital escriturat 452.300.000. Explotació d'hotels. President.

—Cárnicas Mallorquinas, SA (Carma). Pont d'Inca. 22 d'octubre del 1964. Capital escriturat: 500.000.000. Indústria càrnia. Escorxadador general frigorífic. Fàbrica d'embotits. Vice-president.

un lloc al consell d'administració del Banco Popular, a Madrid, i és president de l'entitat bancària mallorquina Banco de Crédito Balear.

La societat immobiliària Urbis, on Miquel Nigorra és conseller, ha passat a estar controlada pel Banesto, amb un 35% del capital. Del total dels seus ingressos l'any passat, 549 milions corresponen a arrendaments.

A Catalunya, un dels principals homes de negocis és l'ex-campió de tennis, ex-president de la patronal espanyola i actual president del Comitè Olímpic Espanyol, Carles Ferrer Salat. Present en el sector químic i farmacèutic, com a propietari d'un dels principals laboratoris europeus (Novag), l'ex-tennista català figura entre els consellers de la companyia elèctrica Fuerzas Eléctricas de Cataluna, Banco de Europa i fins i tot com a accio-

nista majoritari i president de Ferrer Alimentació, SA (Fasa), societat d'importació i exportació de matèries químiques per al tractament de productes alimentaris.

Ferrer Internacional SA (Fisa), té una producció de 18,4 milions d'especialitats farmacèutiques, amb un total de 56 tones tractades en els diferents processos de laboratori. Ferrer Salat n'és l'accionista majoritari i la resta de les accions són compartides amb empreses del mateix grup empresarial, Laboratorios Robert, Ferrer Pharma Internacional i Interquímica. Altres filials d'aquesta xarxa són, a més de Laboratorio Novag, les companyies de serveis Efex i Kobal i una financera, Proter. Els ingressos consolidats han superat l'any passat els 15.000 milions i els beneficis s'anotaven 1.500 milions. El grup té igualment amb altres filials a Alemanya.

José Manuel Lara manipula 7.500 tones de paper cada l'any.

ARXIU

Dos empresaris del món de l'edició a Catalunya, la família Godó i José Manuel Lara, han arribat a alçar, cadascú per la seua banda, dos macroestructures empresarials que miren sense complexos els seus competidors europeus.

Els principis de la història empresarial de José Manuel Lara se situen al final dels anys quaranta, quan aquest inquiet andalús va crear l'Editorial Planeta. Avui, quatre dècades després, edita aproximadament 365 títols cada any, amb una xifra de negoci que s'acosta als 40.000 milions de pessetes. Un dels patriarques del llibre a l'estat espanyol, Lara ha estès el seu negoci a països americans de llengua castellana, on obté beneficis anuals propers als 6.000 milions de pessetes.

El nombre de persones empleades en les diferents societats que formen l'imperi Lara de la impressió supera els mil empleats. Per a la producció total de l'edició anual, Planeta manipula 7.500 tones de paper, que serveixen per a la impressió d'uns 7.500 exemplars. Les principals filials del grup són: Planeta Crédito, Seix Barral, Editorial Planeta de Agostini, Ediciones Deusto, Destino i Planeta Internacional, aquesta última és propietària de les accions de les filials hispanoamericanes. Mitjançant la filial Planeta Revistas, el grup ha iniciat la seua activitat en el sector de publica-

cions periòdiques (*Prácticas Mujer*). La totalitat del capital del grup pertany a la família Lara.

La família Godó, editora del diari *La Vanguardia* i *El Mundo Deportivo*, amb participació en Antena 3 ràdio-televisió és l'altre totpoderós editor català. Amb 3.500 milions de pessetes d'inversió, els Godó van realitzar fa dos anys, un canvi en la maqueta i en el procés d'edició de *La Vanguardia*. Amb 3.000 milions més, el grup ha iniciat un altre projecte ambiciós per aconseguir una producció de 140.000 exemplars per hora. A hores d'ara *La Vanguardia* és el primer diari de l'estat espanyol quant a facturació publicitària.

José Espona Bañeres, com els dos anteriors empresaris, forma part de l'associació creada el passat més d'octubre a Barcelona, on figuren tots els noms de les principals famílies d'empresaris per a defensar els seus interessos particulars quan sona l'hora de preparar-se per a entrar en un mercat tan competitiu com l'europeu d'ací a un any. La major part de la fortuna d'aquesta família prové de la fabricació i comercialització de productes derivats de la farina (Pastas Gallo), encara que també participa en les decisions financeres pel Banco de la Pequeña i Mediana Empresa, Bankpyme, i en la societat Edamleasing de finançament de béns de consum.

Els germans Ferrero Jordi, dins del sector de l'alimentació, on controlen la societat Nutrexpa (Cola-Cao), han pres el tren del boom econòmic propiciat pels Jocs Olímpics, en què participen com a patrocinadors oficials. El grup el formen empreses tan importants i conegudes com La Piara, Ordesa, Jamón Aneto, Dulces Unzúe i Nutrexpa Internacional. Dins de la xarxa hi ha una fàbrica d'aliments infantils a l'Equador. En el mercat de solubles de cacau manté el liderat, amb un 70% de la quota. El 1990 va inaugurar una planta industrial a la Xina. I tot aquest entramat està gestionat per l'entitat responsable de l'administració del grup, Consejeros de Empresas, Finanzas e Inversiones.

Dos empresaris catalans més han optat per treballar el sector vinícola, la família Raventós (Codorniu i Rondel), des de fa algunes generacions i Folch Rusinyol (Bodegas Riojanas). La primera família va tancar l'exercici 1990 amb una producció de 45 milions d'ampolles, de les quals 42,4 milions van ser del famós cava que duu en l'etiqueta el nom de la família. Aquest any, els Raventós han acabat la inversió de 2.000 milions de pessetes en Napa Valley (Califòrnia), per arribar a una producció de 2,5 milions de vi escumós cada any.

Ignasi Pellicer